



Bruksela, dnia 23 września 2016

r.

## KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu  
przy Unii Europejskiej

### Sprawozdanie nr 75/2016

### Sprawozdanie z debaty nt. potrzeby europejskiej polityki reindustrializacji

Strasburg, 14 września 2016 r.

W dniu 14 września 2016 roku podczas sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego odbyła się debata z Radą i Komisją na temat potrzeby polityki reindustrializacji UE, w świetle ostatnich przypadków zamknięcia fabryk Caterpillar i Alstom w Belgii i we Francji.

Prezydencja przedstawiła analizę warunków, które mogą prowadzić do rozwoju silnej europejskiej bazy przemysłowej i ogłosiła, że Rada Konkurencyjności zajmie się problemem reindustrializacji w dniu 29 września oraz że prezydencja będzie gospodarzem międzynarodowej konferencji na temat "Reindustrializacja UE" w Bratysławie w dniach 26-28 października.

Komisarz **Thyssen** skoncentrowała się w swojej wypowiedzi na aspektach społecznych i narzędziach UE w tym zakresie oraz na natychmiastowej reakcji Komisji na ww. wydarzenia.

**Europosłowie** w trakcie debaty mówili o zmniejszającej się bazie przemysłowej Europy i wynikającej z tego faktu utracie miejsc pracy, podkreślając niektóre z głównych czynników przyczyniających się do tego stanu rzeczy, w tym globalizację, optymalizację podatkową, politykę oszczędnościową i funkcjonowanie paktu stabilności. Zaproponowali możliwe rozwiązania, takie jak prawo do opodatkowania zysków tam, gdzie są osiąganego, uczciwa konkurencja, modernizacja instrumentów ochrony handlu i wykorzystanie CoP21 i zielonej gospodarki w kontekście gospodarki przejściowej. Posłowie potępili firmy, które ponad wszystko nadają priorytet wypłatom dywidend dla akcjonariuszy i skrytykowali brak długofalowej wizji przywódców z państw członkowskich i UE. Wielu mówców podkreślało również, w szerszym kontekście, negatywne skutki społeczne i ekonomiczne globalizacji. Zwracali uwagę na lukę między retoryką stosowaną przez Komisję nt. "Europy socjalnej" i

rzeczywistością brutalnych zwolnień. Wypowiadali się przede wszystkim posłowie z Belgii i Francji, ale także z innych regionów dotkniętych taką polityką, np. w Wielkiej Brytanii. Projekt rezolucji w tej sprawie zostanie poddany pod głosowanie podczas sesji plenarnej w październiku.

Występujący w imieniu Rady minister **KORČOK** stwierdził, że konieczna jest poważna refleksja, zarówno po stronie państw członkowskich, jak i UE, nt. polityki przemysłowej UE. W czerwcu 2013 roku Rada Europejska uznała ogromne znaczenie silnej europejskiej bazy przemysłowej, jako podstawowego elementu agendy wzrostu i konkurencyjności UE. Rada i PE wspólnie wezwali do ambitnej i aktywnej polityki przemysłowej. Cyfryzacja przemysłu, trwałe inwestycje w edukację i szkolenia, a także lepsze dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy znalazły się wśród najważniejszych instrumentów przyczyniających się do wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i konkurencyjności w Europie. Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG) jest cennym narzędziem, jednak dotyczy on jedynie radzenia sobie ze skutkami zamykania fabryk, a nie dostarcza rozwiązań długoterminowych. Należy również przyjrzeć się potencjałowi coraz bardziej strategicznego i ukierunkowanego udzielania pożyczek przez EBI. Bardzo istotne jest także zwiększenie roli polityki regionalnej. Minister Korcok z zadowoleniem przyjął kroki podjęte przez Komisję w celu zaangażowania partnerów społecznych w polityki, które mogą mieć znaczący wpływ na poprawę zatrudnienia i sytuacji społecznej. Poinformował PE o międzynarodowej konferencji na temat "Reindustrializacja UE", która odbędzie się w Bratysławie w dniach 26-28 października. Kwestia reindustrializacji będzie również omawiana przez Radę Konkurencyjności w dniu 29 września.

Komisarz **THYSSEN** wskazała, że podstawowym celem Komisji jest pomoc dotkniętym pracownikom i regionom. Już 3 mln euro zostało przekazanych dla zwolnionych pracowników z firmy Caterpillar przez Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG). Środki finansowe z EFG mogą być wykorzystane między innymi do wsparcia zawodowego przekwalifikowania się pracowników. Grupa zadaniowa została utworzona przez Komisję w celu pośredniczenia w kontaktach z władzami belgijskimi. Jeśli chodzi o odpowiedzi długoterminowe, komisarz podkreśliła, że wymiar przemysłowy został uwzględniony we wszystkich programach i politykach realizowanych przez obecną Komisję, w tym przez Agendę umiejętności, Jednolity rynek cyfrowy i Pakiet gospodarki o obiegu zamkniętym. Europejski przemysł jest silny, jednak Europa musi zwiększyć swoje wysiłki w celu zapewnienia, że będzie on atrakcyjny.

### **Wystąpienia w trakcie debaty**

Eurodeputowana **GROSSETÊTE** (EPP, Francja) stwierdziła, że przemysłowi potrzebna jest stabilność podatkowa i prawna. Uznała za sztuczne i niepotrzebne działanie rządu, który zwrócił się do SNCF o złożenie nowych zamówień w firmie Alstom. Potrzebne są: przewidywanie i długoterminowe strategie. Inni członkowie EPP potępili pozbawiony regulacji, ultraliberalny kapitalizm i wezwali UE do obrony przemysłu i miejsc pracy w Europie. Wzywali również UE do zauważenia, że zagraniczne firmy są konkurencyjne dzięki pomocy państwa i nieuwzględnianiu kosztów środowiska. Eurodeputowany **Rolin** (Belgia) wezwał do poddania ocenie paktu stabilności. Eurodeputowany **Arimont** (Belgia) zalecał inwestycje w badania i rozwój i utworzenie "europejskiej Doliny Krzemowej" oraz szkolenia. Eurodeputowany **Kelly** (Irlandia) dostrzegał szansę dla Europy w realizacji agendy CoP21, aby doprowadzić do jej reindustrializacji. Zauważył, że obecnie mamy do czynienia zarówno z utratą miejsc pracy w produkcji, jak i z outsourcingiem emisji CO<sub>2</sub>. Eurodeputowana **Sander** (Francja) mówiła o sytuacji firmy Alstom / Belfort w swoim okręgu i przypomniała, że przemysł kolejowy zatrudnia 400.000 pracowników w UE. Nawoływała do zagwarantowania możliwości dostępu do zamówień publicznych podczas negocjacji umów handlowych z USA i Chinami.

Eurodeputowana **ARENA** (S & D, Belgia) wezwała do zwiększenia inwestycji publicznych i sprawiedliwszego opodatkowania. Poinformowała, że Caterpillar Europe ma swoją siedzibę w Szwajcarii ze względów podatkowych (z uwagi na cel optymalizacji podatkowej). Firmy muszą być opodatkowane tam, gdzie jest produkcja. Aktualna sytuacja to również konsekwencja prowadzenia polityki oszczędnościowej. Wezwała do przygotowania oceny wpływu globalizacji na przemysł. Inni członkowie S&D wyrazili zaniepokojenie brakiem równych warunków konkurencji z zagranicznymi firmami i zalecali wprowadzenie silnych instrumentów ochrony handlu (eurodeputowana **Werner**, Niemcy). Firmy nie tylko są odpowiedzialne wobec swoich akcjonariuszy. Eurodeputowany **Bayet** (Belgia) wezwał do sankcji dla firm, które przeniosły swoją działalność po otrzymaniu dotacji. Eurodeputowana **Revault D'Allones Bonnefoy** (Francja) przypomniała niedawną propozycję dotyczącą Czwartego pakietu kolejowego, przyjętą wraz z rezolucją PE w sprawie sektora kolejowego. Podkreśliła, że to jest problem europejski, a nie belgijski, czy francuski.

Eurodeputowana **STEVENS** (ECR, Belgia) wyraziła głębokie współczucie dla zwolnionych pracowników. Wezwała do zwalczania protekcjonizmu. Podkreśliła ponadto, że globalizacja to pozytywne zjawisko - stworzyła znacznie więcej miejsc pracy niż ich odebrała. Podkreśliła, że pozycja starszych pracowników na rynku pracy musi zostać radykalnie zmieniona i wzmocniona. Zauważyła, że przekazanie ciężaru opłacenia rachunku za bezrobocie na podatników nie jest dobrym rozwiązaniem. Rządy muszą wspierać tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorczość. Wspierała działania rządu belgijskiego. W odpowiedzi na pytanie posła **Tarabella** (S & D, Belgia) podkreśliła, że nie popiera krajowego porozumienia

w sprawie wcześniejszych świadczeń emerytalnych. Eurodeputowany **Nicholson** (Wielka Brytania) opisał ostatnie przypadki masowych zwolnień w Irlandii Północnej, w tym ogłoszonych cięć w firmie Caterpillar. Wezwał do jednolitego podejścia dotyczącego strategii produkcji i poprosił o przemyślenie zawieranych umów handlowych.

Eurodeputowany **DEPREZ** (ALDE, Belgia) potępił brutalny sposób podjęcia decyzji o zwolnieniach przez firmę Caterpillar, która ma siedzibę w regionie już mocno dotkniętym bezrobociem. W jego opinii Caterpillar powinien zostać zobowiązany do przestrzegania tzw. Renault Act z 1998 r. Wspominał także o ograniczeniach wynikających ze stosowania Paktu Stabilności. Z zadowoleniem przyjął reakcję komisarz Thyssen, ale powiedział, że pracownikom trudno uwierzyć w Europę społeczną wspomnianą przez przewodniczącego Junckera, gdy widzą, co się dzieje w firmach Caterpillar i Alstom. Eurodeputowana **De Sarnez** (Francja) ubolewała nad brakiem wizji polityki przemysłowej na szczeblu zarówno krajowym, jak i unijnym i stwierdziła, że potrzebne są wyraźne sygnały dla przemysłu. Jednym z celów EBC powinno być dążenie do zapewnienia pełnego zatrudnienia. Zasady konkretyzacji w UE powinny zostać poddane przeglądowi a finansowanie funduszu EFSI - wzmacnione. Opowiedziała się za odrzuceniem nadania statusu gospodarki rynkowej Chinom.

Eurodeputowany **HÄNDEL** (GUE/NGL, Niemcy) przyjął do wiadomości ambitne cele określone przez Komisję w odniesieniu do reindustrializacji w Europie. Jednak przypomniał, że firmy często są już bardzo konkurencyjne i rentowne a decyzja o zamknięciu fabryki jest związana z chęcią zmniejszenia kosztów i zwiększenia zysków.

Eurodeputowany **LAMBERTS** (Zieloni, Belgia) zauważył, że Caterpillar odnotował 50% wzrost zysku i 15% redukcję zatrudnienia. Umowy CETA i TTIP przyczynią się do jeszcze większych szkód przemysłowych. Poparł wzrost roli gospodarki zielonej w przekształcaniu europejskiego przemysłu. Ponadto powiedział, że Unia Europejska musi zagwarantować, że dostęp do jednolitego rynku będzie opierał się na przestrzeganiu regulacji podatkowych w UE. Wezwał do zwiększenia inwestycji publicznych - w tym poprzez EFSI, który powinien być w większym stopniu zorientowany na przemysł, a w szczególności skierowany na technologie ekologiczne, przyjazne środowisku i na innowacje. Finansowanie przez EBC powinno być bardziej ukierunkowane i "zielone". Dodał, że zastąpienie pracy fizycznej przez automatyzację nie musi być złe, ale musi być zrównoważone przez efektywniejszą redystrybucję bogactwa. Eurodeputowany **Jadot** (Francja) wezwał do zakończenia hipokryzji. Za każdym razem jest tak samo: środki oszczędnościowe utrudniają inwestycje publiczne. Wezwał do przyjęcia planu inwestycyjnego dla kolejowych przewozów towarowych, których wielkość spada, i modernizacji miast (tramwaje).

Eurodeputowany **BAY** (ENF, Francja) powiedział, że sytuacja w Belfort (Alstom) jest przejawem uległości wobec akcjonariuszy i funduszy emerytalnych. UE nakłada na państwa członkowskie obowiązek „finansjeryzacji” ich gospodarek, coraz większego otwarcia rynków i handlu oraz odseparowania infrastruktury od wyzysku komercyjnego. Nieudolne zasady konkurencji pozwoliły na zakup przez firmy zagraniczne najlepszych krajowych przedsiębiorstw. Potrzebne są strategiczne, długoterminowe wizje i działania państwa, by ochronić bazę przemysłową w Europie. Podobnie wypowiadał się eurodeputowany **Monot** (Francja), który potępił ultraliberalny model gospodarczy promowany w Europie.

Podsumowując, komisarz **THYSEN** podkreśliła, że priorytetem KE jest wspieranie osób bezpośrednio dotkniętych bezrobociem i zwolnieniami. Fundusze europejskie, dorobek prawny i wszelkie inne stosowne instrumenty zostaną udostępnione, by osiągnąć ten cel. Jednak priorytetem musi być dalsze polepszanie ram na rzecz zatrudnienia, wzrostu gospodarczego i inwestycji. UE musi działać bezpośrednio w celu tworzenia miejsc pracy poprzez pogłębianie rynku wewnętrznego. W odpowiedzi na komentarze eurodeputowanych potwierdziła, że niezależnie od decyzji w sprawie nadania statusu gospodarki rynkowej Chinom, skuteczne instrumenty ochrony handlu zostaną wprowadzone w życie.

**Opracowała:**  
**dr Magdalena Skulimowska**